

Äldreförvaltningens yttrande över motion om generella parkeringstillstånd för personal

Bakgrund

Samuel Skånberg, Vänsterpartiet Haninge, har lämnat en motion till kommunfullmäktige angående parkeringstillstånd till hemtjänstpersonal och föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att Haninge tecknar avtal med bostadsrättsföreningar och andra ägare av parkeringsplatser så att personal kan använda parkeringsplatserna utan att betala för parkeringstid
- att uppdatera relevanta dokument och riktlinjer så att det framgår att personal aldrig ska behöva betala p-böter som uppstår som en konsekvens av jobbet.

Äldrenämnden har beretts tillfälle att lämna synpunkter på motionen. Remissvaret ska vara kommunstyrelseförvaltningen tillhanda senast 2018-06-01.

Sammanfattning

Frågan om ett införande av generella parkeringstillstånd för hemtjänsten och för utförande av trygghetslarm är en mycket angelägen fråga för äldrenämnden, både utifrån kund- och arbetsmiljöperspektiv. Frågan om generella parkeringstillstånd har tidigare behandlats av äldrenämnden. Äldreförvaltningens ambition är att bli Sveriges bästa äldreomsorg och parkeringsmöjligheter för hemtjänstpersonal inom såväl kommunal som privat verksamhet är en angelägenhet som hela koncernen Haninge kommun borde kunna arbeta mot. Äldreförvaltningen bedömer att ett generellt parkeringstillstånd för hemtjänst är ett steg i rätt riktning mot detta mål och en direkt förutsättning för att kunna garantera en god, kvalitativ vård till kund.

Äldreförvaltningens bedömning är att det finns juridiska förutsättningar att införa generella parkeringstillstånd för hemtjänsten samt att ett sådant undantag är förenligt med likställighetsprincipen. Samtidigt löser inte ett generellt parkeringstillstånd för kommunala gatu- och tomtmarker de parkeringstillstånd som krävs för privat tomtmark. Äldreförvaltningen anser det inte heller vara möjligt att, såsom föreslås i motionen, ingå separata avtal med samtliga privata ägare av parkeringsplatser i dagsläget. Den större delen av hemtjänstens upptagningsområden utgörs av tomtmark, där överträdelse behandlas enligt lagen om kontrollavgift vid olovlig parkering. För tomtmark krävs ett separat avtal om tillstånd av respektive fastighetsägare, bostadsrättsförening, hyresvärd och samfällighet. Även om



äldreförvaltningen skulle ingå separata avtal med samtliga ägare skulle det idag krävas flera kortlekar av tillstånd som sätts upp i respektive bil. Detta är inte möjligt. Förmodligen krävs istället ett särskilt tillståndssystem för att kunna hantera och samordna alla de privata tillstånd som måste inhämtas av respektive tillståndsgivare. Detta är en fråga som behöver utredas i särskild ordning.

Äldreförvaltningen ställer sig också tveksam till motionens förslag till att personalens felparkeringsavgifter bekostas av kommunen. Utifrån konkurrensregler och likställighetsprincipen skulle äldrenämnden behöva bygga upp ett kompensationsystem avseende felparkeringar även för privata hemtjänstutförare. En sådan ordning skulle riskera att felparkeringarna ökar dramatiskt.

Äldreförvaltningens synpunkter

Parkeringstillstånd för hemtjänsten är en viktig arbetsmiljöfråga för personal och en direkt förutsättning för att kunna garantera en god, kvalitativ vård till kund. När det gäller trygghetslarm är det nödvändigt att larmande kund får snabb hjälp, det kan bland annat handla om akuta tillstånd med fallolyckor. Vid fallolyckor har även personalen med sig mobila liftar, vilka kan vara tunga att bära. Kvälls och nattetid kan det även tillkomma arbetsmiljörisiker i form av oroligheter, hot och våld på allmän plats, vilket innebär att behovet av att kunna parkera i anslutning till bostaden är stort. Vad gäller hemtjänsten ingår bl.a. inköp av varor och det kan bli många tunga lyft under en arbetsdag och behovet av att kunna parkera i anslutning till bostaden är därför många gånger nödvändigt. Gemensamt för dessa insatser är att det många gånger blir resurskrävande att söka parkeringsplats och att viktig tid för kund går förlorad.

Frågan om ett generellt parkeringstillstånd för hemtjänsten har tidigare behandlats av äldrenämnden. Under äldrenämndens sammanträde 2015-03-26 gavs dåvarande förvaltningschef Ewa Kardell i uppdrag att på äldrenämndens vägnar ställa en förfrågan till Stadsbyggnadsförvaltningen angående generella parkeringstillstånd för de verksamheter som utför insatser inom äldrenämndens ansvarsområden. I en svarsskrivelse daterad 2015-06-01, anförde Stadsbyggnadsnämnden att det inte är möjligt att utfärda generella parkeringstillstånd på gatu- och parkmark till vissa aktörer, eftersom det inte är förenligt med "likabehandlingsprincipen". Istället föreslog Stadsbyggnadsnämnden att, i likhet med vissa andra kommuner, bygga upp system för så kallade nyttoparkeringstillstånd. Ett sådant tillstånd skulle då kunna gälla på den kommunala gatu- och tomtmarken och vara kopplat till respektive fordon. Stadsbyggnadsnämnden ställde sig dock tveksam till vilket värde ett sådant tillstånd skulle få i praktiken, eftersom den mark där det skulle vara giltigt inte omfattar tomtmark och tillståndet därmed skulle bli mycket begränsat.

Äldreförvaltningen välkomnar statsbyggnadsförvaltningens förslag att införa system för nyttoparkeringstillstånd, om kommunen finner ett intresse av att även beakta andra yrkeskategorier, såsom hantverkare m.fl. Ett sådant system skulle då kunna utgöra ett komplement till ett generellt parkeringstillstånd för fler yrkesgrupper.



Äldreförvaltningen anser däremot att det både är möjligt och ett viktigt steg i rätt riktning att kommunen medger generella undantag från lokala bestämmelser om parkering för hemtjänsten och utförande av trygghetslarm, att kunna gälla på den kommunala gatu- och tomtmarken. Äldreförvaltningen bedömer att det är möjligt att tillämpa trafikförordningens (TrF) undantagsbestämmelser och att kommunen skulle kunna medge generella undantag från lokala bestämmelser om parkering med stöd av 13 kap 3-4 §§ TrF för hemtjänsten.

Generella undantag från parkeringsregler finns i trafikförordningen (11 kap 9 § TrF). Av bestämmelsen framgår att trots förbud som har meddelats genom lokala trafikföreskrifter, får fordon stannas eller parkeras när det används vid bl.a. brådskande yrkesutövning av en läkare, sjuksköterska, barnmorska, personal i hemsjukvården eller en veterinär. Vissa yrkeskategorier undantas således uttryckligen från lokala trafikföreskrifter om parkeringsförbud i syfte att inte hindra akuta räddningstjänster av olika slag. De yrkeskategorier som räknas upp i 11 kap. 9 § TrF ska emellertid inte ses som en uttömmande lista på yrkeskategorier som kan undantas med stöd av trafikförordningen. Härutöver får kommunen medge generella undantag från lokala bestämmelser om parkering med stöd av 13 kap 3-4 §§ TrF. Generella undantag får med dessa bestämmelser föreskrivas eller medges för näringsidkare och andra med särskilt behov av att parkera i sitt arbete, om det behövs av särskilda skäl och det kan ske utan fara för trafiksäkerheten, skada på vägen eller någon annan avsevärd olägenhet.

Enligt statsbyggnadsförvaltningen skulle en tillämpning av dessa undantagsbestämmelser vara oförenlig med likställighetsprincipen. Äldreförvaltningen delar inte stadsbyggnadsförvaltningens juridiska tolkning av likställighetsprincipen i detta sammanhang. Av kommunallagen framgår att kommuner och landsting ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat. Äldreförvaltningen anser att det finns starka sakliga skäl att göra skillnad mellan hemtjänstens behov av att snabbt kunna vara på plats vid mer akuta situationer än andra yrkeskategorier. Hemtjänst och utförande av trygghetslarm är en samhällsviktig insats, och borde på samma sätt som exempelvis personal i hemsjukvården eller veterinär omfattas av undantagen och ha tillgång till ett generellt parkeringstillstånd. Inom äldrenämndens ansvarsområde förekommer många gånger inslag av akuta räddningsinsatser av motsvarande karaktär som förordningen uttryckligen avser att särskilt undanta från förbud. Vid en bedömning av om hemtjänst och utförande av trygghetslarm bör kunna undantas från lokala trafikföreskrifter om parkeringsförbud med stöd av 13 kap 3-4 §§ TrF, bör de bakomliggande motiven med trafikförordningens undantag av yrkeskategorier, såsom de kommer till uttryck i 11 kap 9 §, särskilt kunna vägas in också för äldreomsorgens verksamheter. Andra yrkeskategorier, såsom hantverkare m.fl., anser äldreförvaltningen inte falla in under den kategori av yrkesgrupper som kan innebära mer akuta räddningsinsatser och som förordningen särskilt värnar om att undanta från förbud. Äldreförvaltningen anser därmed att det finns sakliga skäl att göra skillnad mellan hemtjänstens verksamhet med utförande av trygghetslarm i förhållande till andra yrkeskategorier i detta sammanhang. Äldreförvaltningen bedömer att likställighetsprincipen däremot aktualiseras genom att även privata hemtjänstutförare (LOV leverantörer) behöver omfattas av ett generellt parkeringstillstånd.



Vad gäller motionens förslag att kommunen ska stå kostnaderna för personalens felparkeringar, anser äldreförvaltningen detta inte vara rimligt. Det är idag oklart hur många felparkeringsavgifter och kontrollavgifter som utfärdas i samband med överträdelse vid olovlig parkering. Det har inte förts någon statistik eftersom avgiften för felparkering betalas av den enskilda föraren själv. Omfattningen av den kommunala hemtjänsten är emellertid drygt 1500 insatser per dag och till detta tillkommer alla privata hemtjänstutförare (LOV leverantörer). Antalet larmkunder uppgår till drygt 1200 inom kommunen. Utifrån konkurrensregler och likställighetsprincipen skulle äldrenämnden behöva bygga upp ett kompensationsystem avseende felparkeringar även för privata hemtjänstutförare. En sådan ordning skulle riskera att felparkeringarna ökar dramatiskt.

Äldreförvaltningen anser inte heller att det är rimligt att, såsom föreslås i motionen, ingå separata avtal med samtliga ägare av parkeringsplatser. Den större delen av hemtjänstens upptagningsområden utgörs av tomtmark, där överträdelse behandlas enligt lagen om kontrollavgift vid olovlig parkering. För tomtmark krävs ett separat avtal om tillstånd av respektive fastighetsägare, bostadsrättsförening, hyresvärd och samfällighet. Även om äldreförvaltningen skulle ingå separata avtal med samtliga ägare skulle det krävas flera kortlekar av tillstånd som sätts upp i respektive bil. Detta är inte möjligt. Förmodligen krävs ett särskilt tillståndssystem för att kunna hantera och samordna alla dessa tillstånd. Detta är en fråga som behöver utredas i särskild ordning.

Förslag till beslut

1. Remissvaret godkänns och överlämnas till Kommunfullmäktige.

Sam Norryd, jurist/utredare

Äldreförvaltningen

